

Tisztelt Emlékezők!

Intézményünk névadóját, Kovács Mátét a huszadik századi magyar művelődés- és könyvtárügy kiemelkedő személyiségeként tartjuk számon. A könyvtártudósra, az elismert egyetemi tanárra, a művelődéspolitikusra emlékezünk, születésének 112. évfordulóján.

Életútjának fontosabb állomásait megismerhetik az intézményünk első emeletén látható emlékkiállításon.

Én három korszakot emelek ki:

Kovács Máté támogatásával épült Hajdúszoboszlón gimnázium, középiskolai kollégium, és művelődési ház, melynek két emeleti helyiségében kezdte meg működését a város első nyilvános közkönyvtára.

A Debreceni Egyetemi Könyvtár az Ő vezetése alatt vált második nemzeti könyvtárrá.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Könyvtártudományi Tanszékének vezetőjeként másfél évtizeden át irányította az egyetemi szintű könyvtáros képzést.

Az életrajzi adatokat azzal egészítem ki, hogy azokat a tanítványait, könyvtárosokat idézem, akik sokat tettek Kovács Máté emlékének ápolásáért.

Idézem Arnóth Károlyt, az egykori tanítványt: „Egy tanárt a tanítványai jellemezhetik... mindannyian helytállunk, ahová a sors vezérelt bennünket, s tehetségünk szerint segítettük szakmánk fejlődését, foglalkozásunk elismertetését”.

Felelevenítem azt, hogy 1981-ben egykori tanítványa, Dr. Makrai Imréné könyvtárigazgató kezdeményezésére a hajdúszoboszlói városi könyvtár felvette Kovács Máté nevét. Editke így fejezte ki háláját, tiszteletét professzora iránt.

Kertész Gyuláné Molnár Katalin Kovács Máté baráti tanácsát elfogadva választotta a könyvtárosi pályát. Visszaemlékezésében így ír: „Szóval vagy szemmel mindig értésemre adta mondandómmal, viselkedésemmel kapcsolatos véleményét, gyakran nem titkolva kritikáját sem. Hogyan lehet, hogy soha nem bántott meg? Úgy, hogy mindig az apai segítő szándékot éreztem gesztusaiban, megjegyzéseiben. Respektáltam nagyon, de félelmet, szorongást soha nem

váltott ki belőlem. Azt hiszem, ez volt Kovács Máténak a varázsa, emberségének, pedagógiai érzékének igazi titka”.

Szintén egykori tanítványa, Poprády Géza elevenítette fel a Kovács Máté születésének 100. évfordulójára rendezett ünnepi ülésen: „szívesen gondolunk vissza a tanszékre, mert jól éreztük magunkat, ... mert ő hozott létre olyan közösséget, teremtett olyan légkört, amelyben az ember jól tudta érezni magát”.

A tanítványokat idéztem, akik Kovács Máté professzorsága idején tanulták a könyvtárosságot, s az elmúlt évtizedekben a magyar könyvtárügyben meghatározó szerepet játszó könyvtárosok lettek.

Szülővárosa is kifejezte tiszteletét azzal, hogy Kovács Máté-Díjat alapított Hajdúszoboszló Város Közszolgálatáért.

Családja kezdeményezésére alapítvány viseli a nevét, melynek egyik fő célja Kovács Máté szellemi hagyatékának gondozása. 2012-ben a kuratórium emléklakettet alapított. Az elismerésben az részesül, aki hozzájárul Kovács Máté emlékének ápolásához, életműve megőrzéséhez és feltárásához.

Megemlékezésemet tanárom, Bényei Miklós könyvtáros-történész, egykori Kovács Máté tanítvány szavaival zárom: „emberi nagysága, humanista és demokratikus gondolkodásmódja is méltó volt munkásságának értékeihez”.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

Szémán Erzsébet

Kovács Máté Városi Közművelődési Központ és Könyvtár,

Hajdúszoboszló, könyvtárvezető